

समझदारी पत्र

चाँगुनारायण नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्रभित्र आतिथ्य परियोजना विकासका लागि चाँगुनारायण नगरपालिकाको तर्फबाट नगरप्रमुख श्री सोमप्रसाद मिश्र (पहिलो पक्ष) र नेपस हस्पिटालिटी एलएलसी, अमेरिकाको तर्फबाट व्यवस्थापकीय सदस्य श्री राधेश पण्डित (एनआरएन परिचय पत्र न. EONDC/577, दोश्रो पक्ष) बीच यो आपसी समझदारी सम्पन्न भएको छ ।

उद्देश्य : पहिलो पक्षको अधिकार क्षेत्र एवम् नियन्त्रणअन्तर्गतको परियोजना स्थलमा आतिथ्य परियोजना विकासका लागि तोकिएको समयावधिभित्र दुवै पक्षहरूले यो आपसी समझदारी पत्रले पहिचान गरेको दायित्व निर्वाह गर्ने सुनिश्चितताका लागि आवयक शर्तहरू निर्धारण गर्नु यो आपसी समझदारी पत्रको उद्देश्य हो ।

पूर्वशर्त : यो आपसी समझदारी पत्र पहिलो र दोस्रो पक्षद्वारा परियोजना विकासका लागि निरीक्षण, सम्भाव्यता वा पूनरावलोकन, वित्तीय उपलब्धता, फ्रान्चाइज वा अन्य कुनै औपचारिकतासम्बन्धी सन्तोषजनक नतिजाको पूर्वशर्त हुनेछ ।

आपसी समझदारी पत्रका शर्तहरू : दुवै पक्षका प्रतिनिधि, दोस्रो पक्षका तर्फबाट श्री राधेश पण्डित र पहिलो पक्षका तर्फबाट चाँगुनारायण नगरपालिकाका प्रमुख श्री सोमप्रसाद मिश्रले अमेरिकाका लागि नेपाली राजदुत सम्माननीय डा. अर्जुन कार्कीको उपस्थितिमा हस्ताक्षर गरी चाँगुनारायण नगरपालिकाको नगरसभाबाट अनुमोदन भएपश्चात् एक वर्षका लागि यो आपसी समझदारी पत्र लागू हुनेछ । दुवै पक्षको सहमतिमा आपसी समझदारी पत्र नवीकरण गर्न सकिनेछ । नगरसभाबाट अनुमोदन भएपछि यसको पहिलो पक्षले औपचारिक पत्र पहिलो पक्षले उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

दुवै पक्षका प्रतिवद्धताहरू

दोस्रो पक्षको प्रतिबद्धता

- परियोजनाको सम्भाव्यता सुनिश्चित गर्न आपसी समझदारी पत्रको सीमाभित्र रही आफ्नो खर्चमा सम्भावित परियोजनास्थलको अवलोकन एवम् निरीक्षण गर्ने
- प्राकृतिक दृश्य अवलोकन केन्द्र, फ्रान्चाइज होटल लगायत अन्य आतिथ्य सम्बन्धित लगानीसहित परियोजना सञ्चालनका लागि आफ्नो आर्थिक एवम् कार्य सञ्चालन क्षमता सुनिश्चित गर्ने
- नेपालको प्रचलित कानूनबमोजिम परियोजना विकास र लगानीका सम्पूर्ण औपचारिकता पूरा गर्ने र स्वीकृति लिने
- श्री रामबाबु अधिकारी र श्री नवीन खनियाँले नेपालमा परियोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन, लिज सम्झौता एवम् परियोजना विकासमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेछन् र परियोजना सञ्चालनका बखत व्यस्थापन समूहको सदस्यको रूपमा समेत रहनेछन् ।

पहिलो पक्षको प्रतिबद्धता

- नेपाल सरकार, सम्बन्धित मन्त्रालय, प्रदेश सरकार तथा अन्य सम्बन्धित निकायबाट परियोजनास्थलको लिजसम्बन्धी सम्पूर्ण प्रक्रिया पुर्याई स्वीकृति लिने ।
- पहिचान गरिएको परियोजनास्थलको व्यवस्थापन र नियण्ट्रण पहिलो पक्ष आफैले गर्ने वा दोस्रो पक्षलाई यसको जिम्मेवारी दिनका लागि कानुनबोजिम अधिकार प्राप्त गर्ने कुराको सुनिश्चित गर्ने ।
- परियोजना स्थलको सन्दर्भमा वर्तमानमा र भविश्यमा समेत कुनै किसिमको वाधा अवरोध नआउने एवम् अन्य छिमेकी नगरपालिकासँग जमिनको स्वामित्व वा कर सम्बन्धी वा अन्य कुनै पनि मुद्दा वा विवाद नआउने कुराको सुनिश्चित गर्ने ।
- दोस्रो पक्षबाट गरिएको सम्भाव्यता अध्ययनमा प्रस्तावित परियोजनास्थल उपयुक्त नदेखिएमा वा अन्य कुनै कारणले दोस्रो पक्षले परियोजनास्थल परिवर्तन गर्न चाहेमा वैकल्पिक परियोजना स्थल प्रदान गर्ने ।
- यही परियोजनाका लागि वा परियोजना स्थलनजिकै यही उद्देश्यका लागि कुनै तेस्रो पक्षसँग सम्झौता नगर्ने र सो सम्बन्धी यो बाहेक अन्य कुनै सम्झौता लागू नहुने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्ने ।
- यो आपसी समझदारी पत्र कार्यान्वयन अवधिभर यहि परियोजना स्थल वा यहि प्रकृतिको अन्य कुनै परियोजनाका लागि कुनै तेस्रो पक्षसँग कुनै पनि प्रकारको सम्झौता वा प्रतिवद्धता नगर्ने ।
- यो आपसी समझदारी पत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्वीकृति, दर्ता, अभिलेखीकरण लगायतका सम्पूर्ण प्रशासनिक कार्यहरु व्यवस्थित एवम् सहजीकरण गर्ने र यो सम्झौताको शर्त र दायराभित्र रही अन्य पक्षसँग करार गर्ने ।
- दोस्रो पक्षले नेपाल वा विदेशमा रहेको आफूसम्बद्ध वा सहायक संस्थालाई परियोजना विकास, व्यवस्थापन वा सञ्चालनको कुनै जिम्मेवारी दिन चाहेमा प्रश्न वा बन्देज गर्न पाइनेछैन ।
- यो अमेरिकामा आधारित गैर आवासीय नेपालीको लगानी हुनेछ, जसमा नेपालमा गैरआवासीय नेपालीको लगानी भित्रयाउने प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानीका नियमहरु लागु हुनेछ ।

पहिलो पक्षका लागि विचारणीय पक्षहरु : परियोजना स्थलको लिजका लागि नेपाल सरकारका सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृति लिने जिम्मेवारी प्रथम पक्षको हुनेछ । उक्त लिजको समयावधि पचास वर्षको रहनेछ, र एक समयावधि थप गर्ने विकल्प खुला

रहनेछ । पहिलो पक्षका लागि Payment of consideration नेपाल सरकारले तोकेको दररेटबमोजिम तिनुपर्ने जम्मा लिज रकम र प्राकृतिक दृश्य अवलोकन केन्द्रबाट उठेको राजस्वमा आधारित हुनेछ र दुवै पक्षको सहमतिमा हिस्सा बाँडफाँड हुनेछ । यो आपसी समझदारी पत्र नै पूर्ण र अन्तिम हुनेछ । पहिलो पक्षले अन्य कुनै दावी थप गर्न पाउनेछैन ।

क्षतिपूर्ति र दायित्व : कुनै घटनाका कारण उत्पन्न आकस्मिक लागत वा खर्च लगायतका दावीका लागि कुनै पनि किसिमको कानुनी दायित्वबाट अर्को पक्षलाई हानि पुग्न नदिन तथा क्षतिपूर्ति दिन दुवै पक्षहरु सहमत छन् । एक पक्षको कार्य वा लापरवाहीबाट अर्को पक्षलाई पर्न जाने दायित्वका सन्दर्भमा यस्तो दायित्वको सामना गर्ने पक्षलाई पूर्ण क्षतिपूर्तिको अधिकार हुनेछ । अप्रत्यक्ष, विशेष, परिणामजन्य क्षति वा नाफा, बचत, राजस्व कमी, ख्याति र प्रतिष्ठामा हासका साथै वकीलको खर्चलगायत अन्य पारिवेशिक खर्च समेत यस्तो दायित्वभित्र पर्दछन् ।

कमिशन, घुस वा ब्रोकरेज बिहीनता : यो सम्झौतामा कुनै पनि तेस्रो पक्ष वा ब्रोकर प्रयोग नगरिने कुरामा दुवै पक्ष सहमत छन् । दुवै पक्षले प्रत्यक्ष संलग्नतामा यो सम्झौता गरेकोले कुनै पनि व्यक्तिलाई कमिशन दिनुपर्ने छैन । यो परियोजनाका लागि दुवै पक्षबाट कुनै पनि प्रकारको घुस वा भ्रष्टाचार बहिष्कार गरिएको छ ।

वैचारिक आतिथ्य बिहीनता : यो परियोजनाको विकास विशुद्ध व्यापारिक प्रयोजनका लागि भएको र नेपालको अर्थतन्त्रमा योगदान पुर्याउने उद्देश्य रहेको तथा कुनै प्रकारको वैचारिक वा राजनैतिक आग्रह पूर्वाग्रह नरहने कुरा दोस्रो पक्ष सुनिश्चित गर्दछ । वैचारिक वा राजनैतिक कारणले हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको खतराबाट दोस्रो पक्षलाई सुरक्षित राख्ने जिम्मेवारी पहिलो पक्षको हुनेछ ।

गोपनीयता : दुवै पक्षले यो सम्झौता तथा परियोजना विकासको सन्दर्भमा गोपनीयता कायम गर्नुपर्नेछ । यो सम्झौताको उद्देश्यका लागि गोप्य सूचना भन्नाले यो सम्झौता अगाडि वा सम्झौता पश्चात् प्राविधिक, व्यापारिक, परियोजना योजना, लिज, बजारीकरण, नीति, जानकारी, परियोजना व्यवस्थापन, सञ्चालन लगायत परियोजना संरचना, फ्रान्चाइज, वित्त, संयुक्त उद्यम जस्ता अन्य सूचना पर्दछन् । यो सम्झौता कायम रहँदासम्म दुवै पक्षले यस किसिमको गोपनीयता कायम गर्नुपर्नेछ । तर यो प्रावधान नेपालको संविधान र कानूनप्रदत्त सूचनाको हक्किरुद्ध हुनेछैन ।

विवाद व्यवस्थापन : यो सम्झौताका कुनै पनि प्रावधानको व्याख्या र/वा कार्यान्वयन र/वा प्रयोगका सम्बन्धमा दुई पक्षबिच आउने कुनै पनि प्रकारको मतभेद वा विवादको समाधान आपसी छलफल र सहमतिबाट गरिनेछ । यसरी समाधान नभएमा दुवै पक्षले संयुक्त रूपमा नियुक्त गरिएको मध्यस्थकर्तामार्फत मतभेद वा विवादको समाधान खोजिनेछ ।

पुनरावलोकन, संशोधन तथा विचलन : कुनै पनि पक्षले यो सम्भौताको पुनरावलोकन, संशोधन तथा विचलनका लागि लिखित अनुरोध गर्न सक्नेछ र दुवै पक्षको लिखित सहमति पश्चात् यो सम्भौताको अंग हुनेछ र दुवै पक्षले तोकेको मितिबाट लागू हुनेछ । यस्तो पुनरावलोकन, संशोधन तथा विचलन सम्भौता अन्तर्गत गरिएका यसअघि वा सो मितिसम्मका कुनै पनि परियोजना वा क्रियाकलापप्रति पूर्वाग्रही हुनेछैन ।

सूचनाहरु : यो सम्भौतापश्चात् हरेक सूचना, अनुरोध वा कुनै पनि किसिमको सञ्चार लिखित हुनेछ र व्यक्तिगत तवरमा वा उल्लेखित आधिकारिक ठेगानामा सञ्चारित हुनेछ ।

समाप्ति : कुनै पनि पक्षले तिन महिना अवधिको सूचना दिई सम्भौता समाप्ति पत्र पत्रमार्फत् यो सम्भौता समाप्त गर्न सक्नेछ । कुनै पनि पक्षले लिखित रूपमा व्यक्त गरी यो सम्भौता समाप्त नगरेसम्म यो सम्भौता लागू रहनेछ । दुवै पक्षबिच सफलतापूर्वक लिज सम्भौतामा हस्ताक्षर भएपछि यो सम्भौता स्वतः समाप्त हुनेछ ।

गैर बाध्यकारिता : माथि लेखिएदेखि बाहेक, विशिष्टता र गोपनीयताको खण्डको प्रावधानबाहेक र यो गैर बाध्यकारिताको खण्डबाहेक यो सम्भौताले पहिलो र दोस्रो पक्षका लागि कुनै पनि कानुनी बाध्यता सिर्जना गर्नेछैन वा गरिएको मानिनेछैन । दुवै पक्षहरुबिच निश्चित लिज सम्भौता वा कुनै विशिष्ट सम्भौता नभएसम्म कुनै बाध्यकारी दायित्व सिर्जना हुने छैन । सम्भाव्यता अध्ययन सफलतापूर्वक सम्पन्न भइसकेपछि स्पष्ट कानुनी आधारमा मात्र पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई परियोजना हस्तान्तरण गर्न सक्ने कुरा दोस्रो पक्ष स्वीकार गर्दछ ।